

MUZEJSKI ČASOPIS

Gornjesavski muzej in Muzejsko društvo Jesenice

Številka 1, Leto 15

15. februar 2005

IZŠEL JE NOV JESENIŠKI ZBORNIK

Tik pred novim letom je izšel JESENIŠKI ZBORNIK 2004. Zbornik, ki je v začetku nosil naslov Jeklo in ljudje, izhaja od leta 1964 dalje.

Od zadnje številke so pretekla štiri leta in marsikaj se je v tem času spremenilo, kar je bilo vredno zabeležiti. Lansko leto je bilo jubilejno, saj je minilo štirideset let (december 1964) odkar je izšel prvi Jeseniški zbornik, ki ga sedaj izdaja Muzejsko društvo Jesenice. Zbornik objavlja izvirne prispevke s področja zgodovine Jesenic in okolice, prispevke o delovanju podjetij, zavodov, društev in klubov, poročila in ocene prireditev, razstav in publikacij in drugo. V letošnjem zborniku, ki obsega 400 strani v nakladi 1000 izvodov, objavlja svoje prispevke 36 avtorjev. Vsi prispevki so opremljeni z barvnimi ali črno-belimi fotografijami (skupaj je okoli 150 fotografij), v povzetkih pa so prevedeni v nemški jezik. V zborniku je bibliografski seznam vseh dosedanjih avtorjev in člankov in na koncu je v pomoč bralcem še imensko kazalo s preko 1200 imeni, ki se pojavljajo v knjigi.

Uvodnik je napisal župan Boris Bregant. Sledijo naslednji članki: dr. Janez Mlinar: Podoba srednjeveške poseljenosti območja današnje

jeseniške občine, mag. Marko Mugerli: Cerkevne razmere na Jesenicah v 16. stoletju in Jesenice v času Ilirskih provinc, Janez Kopač: Mesto Jesenice kot okraj 1950-52, Blaž Račič: Časopisno založništvo na Jesenicah, mag. Rina Klinar: Plavški Rovt nekoč in danes, Natalija Štular: Obrt na Jesenicah - jeseniški frizerji (od 1920 - 1940), Ivo Borštnik: Strokovno, poklicno, srednje in višje izobraževanje kadrov za potrebe gospodarske in splošne družbene

dejavnosti v sedanji srednji šoli Jesenice (od leta 1926 do 2004), Majda Malenšek: Dom dr. Franceta Berglja, Tone Konobelj: Bombardiranje Jesenic 1. marca 1945, Andrej Pikon: Bombardiranje Blejske Dobrave, Teo Lipicer: Ujet pri Karavanškem predoru, Vlasta Felc: Prenehanje lastništva najlepših slovenskih gozdov, Irena Lačen Benedičič: Vzponi in padci jeseniškega železarstva: Tone Konobelj: Raziskovalna dejavnost v Železarni Jesenice, Borut Razingar: Od rude do grodlja, Pavel Jamnik in Saška Žohar: Terasa dobavškega polja, dr. Nada Praprotnik: Botanične zanimivosti z Golice, dr. Verena Vidrih Perko: Ajdna

VABILO

Muzejsko društvo Jesenice vabi vse svoje člane na
OBČNI ZBOR,

ki bo v petek, 25. februarja 2005 ob 17. uri v zgornjih prostorih
RESTAVRACIJE IN PIVNICE KAZINA, c. železarjev 9 na Jesenicah.
DNEVNI RED:

1. Izvolitev delovnega predsedstva
2. Poročilo predsednika DUŠANA PREŠERNA
3. Finančno poročilo in poročilo komisij
4. Potrditev PRAVIL MUZEJSKEGA DRUŠTVA JESENICE
5. Izvolitev UO, nadzorne komisije in častnega razsodišča
6. Razno

Po uradnem delu bo predavanje z diasi
zgodovinarke TITE PORENTE z naslovom:
PREPOZNAVANJE IN VREDNOTENJE KULTURNE DEDIŠČINE.

Po predavanju bo večerja in družabno srečanje.

Vabljeni!

nad Potoki, Nataša Kokošinek: Ob 50-letnici stalne železarske zbirke na Jesenicah, Branko Čušin: Spominsko znamenje na Koroški Beli, Dušan Prešern: Medalje in plakete karavanškega in bohinjskega železniškega predora, Marija Kos: Arhivsko gradivo Železarne Jesenice, Silvo Kokalj: Fotografski arhiv Železarne Jesenice 1960 - 1990, Franc Terseglav: Fotografija dr. Franceta Prešerna, mag. Damir Globočnik: Ing. Rudolf Arh (1905 - 1998) - slikar s Kočne, mag. Vitomir Pretnar:

IZ VSEBINE

Stran 1:

- IZŠEL JE NOVI JESENIŠKI ZBORNIK
- OBČNI ZBOR MDJ

Stran 2:

- NOVA STALNA ETNOLOŠKA
RAZSTAVA V KASARNI
- PROGRAM GORNJESAVSKEGA
MUZEJA JESENICE

Stran 3:

- EKSKURZIJA V KOSTANJEVICO
IN KRŠKO
- PROGRAM MUZEJSKEGA DRUŠTVA

Stran 4:

- ŠOLSKO TEKMOVANJE
O POZAVANJU JESENIC - SAVA

Jože Žerjal (1916 - 1997) - jeseniški fotograf, mag. Viktor Krevsel: Jeseniški olimpijci, Mateja Vahčič: Turistovski klub Skala, Elizabeta Gradnik: Anekdote o Jožu Čopu, Barbara Vidic: Kako je jeseniški Sokol gradil svoj dom, Franc Jelenc: Moški pevski zbor Društva upokojencev Jesenice, Jemeja Faletič: Jesenske serenade, Marko Elsner Grošelj: Razcvetajoče se magnolije in Helena Konobelj: Bibliografija člankov in pesmi v Jeseniških zbornikih 1964 - 2000.

Po javnem natečaju je bilo za tiskanje zbornika izbrano podjetje Medium Žirovnica. Večino stroškov je pokrila Občina Jesenice, del pa tudi Muzejsko društvo Jesenice in Gornjesavski muzej Jesenice. V skladu s pogodbo med društvom in Občino Jesenice pripada občini polovična naklada ali pet sto izvodov.

Delo nastajanja zbornika je vodil urednik Tone Konobelj, finančno in organizacijsko pa spremljal enajstčlanski uredniški odbor. Odbor se je redno sestajal na svojih sejah, na katerih je določil tudi predprodajno (2.500.-) in prodajno (3.500.-) ceno. Na voljo so tudi kompleti petih knjig (5.000.- sit). Zborniki so na prodaj v Kosovi graščini, Titova 64 in v Ruardovi graščini, Prešernova 45 na Jesenicah, lahko pa ga naročite tudi po telefonu: 04-58 33 500 (muzej).

Tone Konobelj

NOVA STALNA ETNOLOŠKA RAZSTAVA V KASARNI NA STARI SAVI

Gornjesavski muzej Jesenice bo 19. marca ob 17. uri odprl stalno razstavo z naslovom **Kasarna na Stari Savi – Primer bivalne kulture in načina življenja železarskih družin v dveh prostorih prenovljene kasarne. Stavba v celoti bo uradno odprta naslednji dan ob 11. uri.**

V tem sklopu bo predstavljena rekonstrukcija delavskega stanovanja s kuhinjo in pregrajenim prostorom za sobo, ki bo z opremo in inventarjem dokumentirala čas prve polovice 20. stoletja oziroma njegova trideseta in štirideseta leta. Razstavljeni inventar bodo sestavljali predmeti etnološke depojske zbirke, ki se še v tem trenutku pospešeno konservirajo in restavrirajo.

V drugem delu pregrajenega prostora bodo na ogled razstavljeni panoji, kjer bo predstavljeno pestro in bogato slikovno gradivo, ki sem ga v večjem delu zbrala na terenu in so mi ga nekdanji stanovalci kasarne velikodušno posodili v preslikavo. Dva uvodna panoja pa bosta razstavljena že v veži.

Vsebinsko bo razstava razdeljena na prikaze naselja, stavbe, stanovanj, stanovalcev in njihovega življenja skozi teme, kot so: *delo in dodatne dejavnosti, prazniki in prosti čas ter sosedski odnosi.* Razstavo bo spremljal obšir-

nejši katalog. V njem bo opisan nastanek, rast in zaton bivalnega naselja na Stari Savi. Podrobneje bo predstavljena kasarna kot ena najstarejših stavb skupnih delavskih stanovanj ter bivalni pogoji njenih stanovalcev. Ob omenjenem pa sem poizkusila osvetliti širši vidik načina življenja Starosavčanov oziroma prebivalcev kasarne. Pregled in uporaba arhivskih virov in objav v literaturi ter zapisi ustnega izročila so mi ob ustnih virih na terenu omogočili zapisati tekst, ki bo gotovo obudil nekaterim že znane stavbe, dejavnosti in dogajanja na Stari Savi, drugim in predvsem mlajšim Jeseničanom pa bo razkril naselje v luči življenja, dogajanja in delovanja, kakršno je zamrlo že pred skoraj štiridesetimi leti.

Ker nas v februarju in tudi v marcu čaka veliko dela in bo po otvoritvi še čas za podrobnejši opis nove stalne razstave, naj omenim še vse, ki se bomo potrudili za

njeno realizacijo. Poleg spodaj podpisane avtorice bo za tehnično postavitve razstave ter pripravo eksponatov poskrbel Marko Mirtič ob pomoči Francija Bruna, računalniško preslikavo slikovnega gradiva je opravil Silvo Kokalj, oblikovanje razstavnih panojev in kataloga je prevzela Mateja Zagoršek, lektoriranje pa Meta Poličar. Na tem mestu naj se zahvalim tako sodelavcem kot nekdanjim stanovalcem kasarne, ki so s svojimi informacijami in slikovnim gradivom pripomogli pri oblikovanju vsebine razstave in spremnega kataloga.

Zdenka Torkar Tahir

Otroci iz kasarne v petdesetih letih 20. stoletja (GMJ)



Sava na Jesenicah

(Občinski kviz o zgodovini Jesenic)

Letošnja tema že petega kviza o zgodovini mesta Jesenice je posvečena Šavi. Jesenice, od leta 1929 proglašene za mesto, združujejo več, nekdanj samostojnih, zaselkov. Jesenice z Murovo so ohranile svoj obrtniško-trgovski značaj, medtem ko so se ostali zaselki v glavnem ponašali z industrijo. Eden od zaselkov je tik ob reki Savi Dolinki, ki se od začetka 20. stoletja imenuje Stara Sava. Ime naselja Sava se je sčasoma razširilo proti severu in vzhodu. Današnja Krajevna skupnost Sava sega na vzhodu od gasilskega doma Jesenice na Senožetih, na severu približno do Španovega vrha, na jugu zajema Prešernovo cesto, pa le do Hermanovega mostu (brez Pajka, ki je že v KS Podmežakla) ter na zahodu do podvoza pod železniško progo.

Hiter pregled zgodovine naselja v knjižici odraža podatkovno zelo bogato, nanizano, zbrano gradivo, ki ga hranimo v jeseniškem muzeju. Na

prvem mestu se želim zahvaliti dosedanj ravnateljici, zgodovinki in etnologinji Nataši Kokošinek, ki mi je odstopila delovno gradivo za razstavo Stara Sava včeraj, danes, jutri, ki sta ga zbrala s sodelavcem Silvestrom Mirtičem v letu 1993. Poleg tega sem pregledala le del arhivskega gradiva, ki ga hranimo, predvsem načrte in fotografski material. Pri tem sem hvaležna za pomoč našemu vedno preobremenjenemu in bolnemu fotografu Silvu Kokalju ter kolegici Zdenki Torkar Tahir, ki mi je "odstopila" kakšno fotografijo ali podatek iz svojega gradiva, ki ga zbira za kasarno. Za dobrohotne pripombe se zahvaljujem Tonetu Konoblju ter seveda vsem tistim, ki so z mano v muzeju delili svoje mladostne spomine na nekdanje Jesenice. V knjižici je opisano naselje od prve omembe, do nastanka fužine, razvoj savske fužine od 16. do 17. stoletja in njeni lastniki Bucelleniji. Sledi opis savske fužine v 18. stoletju in njenih fužinarjev Ruardov ali Rovetovih, labodji spev fužinarstva v 19. stoletju in nastanek Kranjske industrijske družbe. Po Žerjavovih zapiskih in spominih so predstavljeni ljudje, zanimivosti, procesije, praznovanja, društveno in družabno življenje, razvoj cest in prometne povezave na Jesenicah, železna cesta, hiše učenosti in gradnja hiš ter širjenje obratov na Savi. Omenjena je širitev naselja Sava in opredelitev Stare Save. Na kratko je predstavljeno dogajanje na Savi med obema vojnama in spremembe po drugi svetovni vojni. V zadnjih poglavjih je predstavljena dediščina, ki jo še vidimo v muzejskem kompleksu na Stari Savi. Opisana je Bucelleni – Ruardova graščina, Cerkev Marijinega vnebovzvetja in sv. Roka, Kasarna in delovanje jeseniškega muzeja, ki že več kot 50 let predstavlja zbrano gradivo na stalni železarski razstavi v Ruardovi graščini.

Vabljeni na ogled železarske zbirke in obilo užitkov ob prebiranju knjižice, ki bo izšla ob občinskem prazniku, 14. marca 2005.

Irena Lačen Benedičič

Program

**Gornjesavskega muzeja Jesenice
Kosova graščina, Titova 64**

Do 25. februarja 2005

Dokumentarna razstava:

**ZGODOVINA SANKAŠKEGA ŠPORTA
NA JESENICAH (50 let SaK Jesenice)**

Od 3. marca do 1. aprila 2005

Fotografska razstava: **SLOVENSKE FOTOGRAFINJE SE PREDSTAVIJO**

Od 7. do 29. aprila 2005

Dokumentarna razstava: **JURIJ VEGA**
5. do 27. maja 2005

Dokumentarna razstava: **60 LET GIMNAZIJE**
2. junij do 29. julij 2005

Razstava grafik: **v sodelovanju z Mednarodnim grafičnim centrom v Ljubljani**

Kasarna, Prešernova 48 na Stari Savi

Otvoritev 19. marec 2005: nova stalna etnološka razstava **KASARNA NA STARI SAVI - PRIMER BIVALNE KULTURE IN NAČINA ŽIVLJENJA ŽELEZARSKIH DRUŽIN**

TOKRAT JO BOMO MAHNILI NA „JAPONSKO“

Res je, oči ne lažejo. Japonska. Moral sem uporabiti oglaševalsko zvižajo in prav je, da ste to opazili. Moj namen je tako dosežen. Doslej se je namreč dogajalo, da bralci v našem časopisu niso videvali objav izletov društva.

Predvidoma jo bomo proti »Japonski« (vzhodu) mahnili v drugi polovici maja. Ali bo to **21. ali 28. maja**, bomo izvedeli še pravočasno. Ker že nekaj let visi v zraku ogled Kostanjevice in Krškega, bi se tokrat kanilo to tudi zgoditi. In kaj si lahko od izleta obetamo?

Kostanjevica ima mestne pravice že od leta 1252, ko je že delovalo mestno sodišče, kasneje tudi mestni svet in kovnica denarja. Začetniki naštetega so bili koroški vojvode Spanheimski, ker pa so zgodaj izumrli, je posest prevzel češki kralj Otakar II, za njim goriški škofje, nato celjski grofje in Habsburžani. Do 17. stoletja je bila pomembna oskrbna in obrambna postojanka, ki pa je začela ugašati po zatonu turške nevarnosti... Komaj kilometer iz mesta stoji v tišini pod Opatovo goro starodavni cistercijski samostan iz leta 1234, ki je neprekinjeno deloval do reform Jožefa II, ko je bil leta 1785 razpuščen in se je velikanska zgradba spremenila v močno upravno središče, kjer je delovalo sodišče, zemljiška knjiga, davčna, cestna, gozdna in odvetniška uprava ter notariat...

Krško je bilo prvokrat omenjeno leta 895, leta 1477 pa so mu bile zaradi pomembne gospodarske in obrambne vloge podeljene mestne pravice, kar mu je prineslo lasten grb in sodstvo.

Z mestom so povezana imena pomembnih mož, ki so krojili slovensko zgodovino: Adam Bohorič je bil slovenski slovničar in prvi šolnik,

Jurij Dalmatin njegov učenec, ki je leta 1584 prevedel celotno Biblijo v slovenski jezik, s čimer smo se Slovenci postavili ob bok enajstim svetovnim narodom. V Krškem sta živela in delovala Primož Trubar ter Janez Vajkard Valvazor...

Samostanski kompleks in galerijske zbirke v Kostanjevici, Kostanjeviška jama, ostanki rimskega mesta in pristanišča Neviodunuma, grad Šrajbarski turn, mavzolej Prešernovega prijatelja Antona Auersperga, atelje in spominska zbirka kiparja in medaljerja Vladimira Stovička, kapucinski samostan z bogato knjižnico in galerijsko zbirko starih mojstrov, Hočevarjev mavzolej, Valvazorjeva hiša – vse to je le bežen niz možnih ogledov.

Seveda bo poskrbljeno tudi za lačne in žejne. Te, druge čaka še posebno presenečenje. Priznana gostišče streljaj nad Krškim premore izjemno zanimivo, zares velikansko vinsko »prešo«, največjo v Evropi in morda tudi na svetu, iz katere so njega dni trapisti iztisnili naenkrat več kot 5000 litrov mošta.

Pravočasne prijave sprejemamo na telefonski številki 584-13-41, kjer so vam na voljo tudi vse preostale informacije. Ker pa je čas odhoda kar malce odmaknjen, bi veljalo na robcu napraviti kakšen vozec.

Zdravko Kovačič



Udeleženci društvenega izleta »Po sledih Rimljanov«, 2. oktobra 2004 na Primorsko, ki ga je odlično vodil arheolog Drago Svolfšak

Program Muzejskega društva Jesenice (od marca do junija 2005)

KOSOVA GRAŠČINA,

17. februar 2005 ob 18 uri:

Irena Jeras Dimovska

PREDSTAVITEV RESTAVRATORSKE DEJAVNOSTI GORENJSKEGA MUZEJA

17. marec 2005 ob 18. uri:

Mag. Rina Klinar

PLAVŠKI ROVT NEKDAJ IN DANES

21. april 2005 ob 18. uri:

Mag. Marko Mugerli

ŽIVETI NA JESENICAH V 16. STOLETJU

19. maj 2005 ob 18. uri:

Mag. Valentin Jarc

STARE KARAVANŠKE POTI PO GORENJSKI

Vstop je brezplačen!

RESTAVRACIJA KAZINA

25. februar 2005 ob 17. uri:

OBČNI ZBOR

MUZEJSKEGA DRUŠTVA JESENICE

Po občnem zboru predavanje z diasi:
Tita Porenta: **PREPOZNAVANJE IN VREDNOTENJE KULTURNE DEDIŠČINE**

In družabno srečanje. Vabljeni!

SPOMLADANSKI IZLET

21. ali 28. maja 2005

SPOMLADANSKI IZLET

V KOSTANJEVICO IN V KRŠKO

(Glej članek Zdravka Kovačiča!)

OBČINSKI ČASOPIS – DA ALI NE?

V četrtek, 10. februarja 2005 je bila v Kosovi graščini na pobudo Društva mladih in Gornjesavskega muzeja okrogla miza z naslovom: Časopisi na Jesenicah od včeraj do danes za jutri.

Izhodišča za razpravo in nekaj svojih izkušenj je uvodoma predstavil **Blaž Račič**, urednik neodvisnega jeseniškega časopisa Brca. Poskušal je odgovoriti na vprašanje: *Kaj lahko pridobi časopis od mesta in kaj lahko mesto pridobi s časopisom?* V zanimivi razpravi, v kateri so sodelovali predstavniki civilne družbe, nekaterih političnih strank, društev in Občine Jesenice vključno z županom **Borisom Bregantom**, je bilo izraženo enotno mnenje, da glasila, ki trenutno izhajajo (*Glasova priloga Jeseniške občinske novice, Acronijeve novice, Brca, Muzejski časopis* in drugi) ne zadoščajo in da bi bilo potrebno združiti vse moči, da bi Jesenice dobile svoj časopis, ki bo pokrival veliko informacijsko luknjo, ki je nastala po letu 1991, ko je prenehal izhajati popularni Železar.

Irena Jeras Dimovska PREDSTAVITEV RESTAVRA- TORSKE DEJAVNOSTI GORENJSKEGA MUZEJA

V predstavitvi bo podan kratek oris razvoja restavratske dejavnosti pri nas, ki mu bo sledila razlaga pomena in delitve dela na konserviranje in restavriranje, glavnih dejavnikov poškodb predmetov kulturne dediščine ter opisana splošna konservatorsko restavratska načela. Opisani bodo posamezni restavratski postopki, ki jih bo spremljal vizualni prikaz obdelave posameznih predmetov iz umetnostno zgodovinske in etnološke zbirke Gorenjskega muzeja.

Muzejski večer: četrtek, 17. marec 2005

Mag. Rina Klinar PLAVŠKI ROVT - NEKDAJ IN DANES

Plavški Rovt je »sončna« vas na nadmorski višini od 750 do 790 m, 3 km nad Jesenicami. Najbolj znana je po narcisah ali ključavnicah, kot jim pravimo domačini. Plavški Rovt je ena izmed treh vasi v krajevni skupnosti Planina pod Golico v občini Jesenice. Vas obkrožajo travniki in njive, sama zasnova vasi (razen novih hiš) se v preteklih stoletjih ni veliko spreminjala.

Ustni viri pravijo, da sodijo začetki Plavškega Rovta v 14. stoletje, ko naj bi prišli sem s Tirolskega po kazni trije bratje: Martin, Šimen in Štefan. Pri treh najstarejših hišah oziroma kmetijah v vasi, kjer se je ohranil priimek Klinar, se še danes pravi: pri Martincu, pri Šimnovcu in pri Štefonu.

Pisni viri omenjajo Plavški Rovt v 16. stoletju, to je zapis zaslišanja pred deželnim vicedomom za Kranjsko v Ljubljani 11. marca 1585.

Rudarska in fužinska dejavnost, ki se je razvila v 14. stoletju v Planini pod Golico, v 16. stoletju pa na Savi in Plavžu na Jesenicah, je dajala pečat tudi Plavškemu Rovtu, saj tako objekti kot imena pričajo o fužinarski in oglarski dejavnosti. Tako lahko domnevamo, da je bil Plavški Rovt povezan tako s fužinami v Planini kot na Plavžu na Jesenicah.

Plavški Rovt je omenjen tudi v knjigi Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763-1787, zanimive podatke pa lahko razberemo tudi iz franciscejskega katastra iz 19. stoletja.

V letih 1784-1790 je bilo v Plavškem Rovtu 8 hiš, v letih 1823-1826 12, po podatkih iz leta 1868 je bilo 17 hišnih števil, v letu 2004 pa je 26 hiš in ena počitniška hišica.

Po popisu iz leta 1869 je bilo v vasi 48 ljudi, po popisu leta 2002 pa 86.

Najpogostejši priimek v vasi je sedaj KLINAR. Med 33 družinami se tako pišejo v štirinajstih.

Današnji Plavški Rovt se je skozi zgodovino različno imenoval. V knjigi Slovenija na vojaškem zemljevidu ga najdemo pod imenom Birnbaumes Greith (1763), v Franciscejskem katastru leta (1826) kot GERAEUTH, leta 1868 je bil zapisan PLAVŽKI ROVT, leta 1896 je bil HOHENTHAL oz. Plavžki rot. Kasneje, na prelomu 19. in 20. stoletja in med drugo svetovno vojno se je imenoval tudi HOHENTHAL.

V kratkem bo izšla samostojna knjižica o tej prelepi karavanški vasi.

Muzejski večer: četrtek, 21. april 2005

Mag. Marko Mugerli ŽIVETI NA JESENICAH V 16. STOLETJU

V predavanju "Živeti na Jesenicah v 16. stoletju" bo avtor spregovoril o vzrokih za pozen nastanek prvih naselij v jeseniški dolini ter zaslugah blejskega in belopeškega gospodstva pri njihovem razvoju. Sledila bo predstavitev o sledovih reformacije v našem kraju. Pokazal bo nekaj slikovnega gradiva: najstarejši ohranjeni urbar župnijske cerkve sv. Lenarta iz leta 1512, listino nadvojvode Ferdinanda iz leta 1526, pismo jeseniškega protestanta Andreja Nastrana iz leta 1584. Več pa boste slišali aprila na muzejskem večeru.

Mag. Marko Mugerli je tudi avtor dveh prispevkov v zadnjem Jeseniškem zborniku: *Cerkvene razmere na Jesenicah v 16. stoletju in Jesenice v času Ilirskih provinc.*

50 LET SANKAŠKEKA KLU- BA NA JESENICAH

Do 25. februarja 2005 je v Kosovi graščini odprta izredno odmevna razstava o zgodovini sankanja na Jesenicah. Na razstavi, ki sta jo pripravila Sankaški klub in Gornjesavski muzej Jesenice, si je moč ogledati fotografsko in dokumentarno gradivo in predvsem rekreacijske in tekmovalne sani ter druge sankške predmete.

V klubu bi radi zbrali še več pisne in druge dokumentacije, da bi lahko letos jeseni, ko bo minilo petdeset let od ustanovitve kluba, izdali svojo knjižico. V njej naj bi opisali razvoj sankanja od prvih začetkov, ki sežejo daleč nazaj, ko so bile sani v teh krajih skorajda nepogrešljiv pripomoček pri kmečkih in drugih opravilih, saj so kmetje pozimi z njimi vozili seno in les, do danes. Sani so uporabljali tudi za to, da so za potrebe talilnic na Savi in na Javorniku tovorili oglje in železovo rudo v dolino. To so bile posebne samotne sani »na žljaj«. Ko so začeli izdelovati manjše sani, so se delavci in otroci vozili z njimi v železarno in v šolo, s še bolj izpopolnjenimi pa so začeli tudi tekmovali. Za to pa je bilo potrebno urediti proge in ustanoviti sankški klub.

Vabimo vse Jeseničane, da nam pomagajo zbrati pisne, fotografske in druge dokumente, da bi lahko še letos nastala knjižica o zgodovini sankškega športa. Podatke, dokumentacijo, fotografije in druge zanimivosti zbirata Gornjesavski muzej in Sankaški klub Jesenice.

TK



»Gasilski« posnetek avtorjev in sodelavcev Jeseniškega zbornika na predstavitvi 23. decembra 2004 v Kosovi graščini (foto Andrej Malenšek)

Ustanovitelj: MUZEJSKO DRUŠTVO JESENICE
Izdajata: MDJ in GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE
Urednica: MAJDA MALEŃŠEK
Postavitve in oblikovanje: TONE KONOBELJ -
GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE
Naklada: 300 izvodov,
Za člane MDJ je časopis brezplačen